

Tygodnik Gospodarczy

WYDAWNICTWO
IZBY PRZEMYSŁOWO-HANDLOWEJ W POZNANIU

Organ publikacyjny Wojewódzkiego Wydziału Apropowizacji i Handlu, Wojewódzkiego Wydziału Przemysłowego, Izby Przemysłowo-Handlowej i Izby Rzemieślniczej w Poznaniu

Rok II

19 października 1946

Nr 42

Postulaty prywatnego przemysłu Na marginesie II-go Zjazdu Przemysłowego Ziem Odzyskanych

Jak donosiliśmy w poprzednim numerze i jak czytelnikom wiadomo z prasy codziennej, w dniach 13 — 15 października br. odbył się we Wrocławiu II-gi Zjazd Przemysłu Ziem Odzyskanych. Zjazd ten był potężną manifestacją stwierdzającą, że stare piastowskie ziemie polskie nie tylko zasiedliliśmy, ale i zagospodarowaliśmy w stopniu w jakim olbrzymie zniszczenia wojenne na to pozwoliły. Bliżej na ten temat przemawiał wiceminister Szyr w swym referacie p. t. „Osiągnięcia przemysłu na Z. O.”. Przemówienie o charakterze politycznym wygłosił w drugim dniu Zjazdu Minister Z. O. i Wicepremier Gomułka. Przemówienie to zostało opublikowane w prasie codziennej. Na zakończenie Zjazdu przemówił Minister Przemysłu H. Minc, którego przemówienie również ukazało się w prasie codziennej.

Obrazy Zjazdu były podzielone na plenaryjne i komisyjne. Z 9-ciu komisji (3 ogólne i 6 branżowych) dla przemysłu prywatnego najbardziej interesującą była Komisja przemysłu miejscowego i rzemiosła, obradująca pod kierownictwem Dyr. Dep. Zb. Ehrenberga. Na Komisji tej Dyr. Izby P.-H. w Poznaniu Dr. St. Waschko wygłosił referat n. t. „Postulaty przemysłu prywatnego na Z. O.”.

Referent zaznaczył na wstępie, że przemysł prywatny na Z. O. nie wykazuje dotychczas większego rozwoju. Ilość prywatnych przedsiębiorstw przemysłowych nie wyraża się w tysiącach, lecz tylko w setkach; przypuszczać należy — na podstawie posiadanych danych — że w chwili obecnej ilość ta wynosi ok. 850,— przy czym jednakże zaznaczyć należy, że wiele przedsiębiorstw przemysłowych przysnaje się do rzemiosła, dopatrując się w tym pewnych korzyści dla siebie.

Zobrazował wreszcie trudne warunki rozbudowy przemysłu prywatnego na Z.O. jak zniszczenie, rozgrabienie, pierwotny stan bezpieczeństwa, trudności komunikacyjne i apropowizacyjne, początkowy brak rąk do pracy, niejasny początkowo i nieure-

gulowany stan prawny w zakresie prawa własności mienia ponemieckiego, nieustalona kompetencja różnych organów administracji publicznej i przedsiębiorczości państwowej, nierzadkie wypadki pozbawiania przedsiębiorców uruchomionych przez nich warsztatów pracy, prelegent podkreślił, że okólnik Ministra A. i H. z 28 maja br. w sprawie odbierania przedsiębiorstw przemysłowych przydzielonych repatriantom, polecający przedstawianie Ministrowi poprzednio wniosku we wszystkich wypadkach, w których zamierzone jest odebranie przedsiębiorstwa, — odnosi się tylko do repatriantów. Nie ma powodu, ażeby ten okólnik obejmował w opiekę tylko repatriantów i nie dotyczył wszystkich innych osób, które przysiedliły się na Z. O. i tam uruchomiły przedsiębiorstwa.

Do trudnych warunków, w jakich musi pracować przemysł prywatny na Z. O., co oczywiście w pełni odnosi się do ziem dawnych, zaliczyć należy również stosowanie obciążeń podatkowych czy innych wsteczk, jak np. podatku od lokali, czy też czynszów dzierżawnych.

Dla stworzenia odpowiedniej atmosfery sprzyjającej rozwojowi prywatnej inicjatywy jest koniecznym jasne i zdecydowane ustalenie jej miejsca w nowej strukturze gospodarczej.

Jakie jest oficjalne stanowisko czynników rządowych do inicjatywy prywatnej, to jest wiadome nie tylko z licznych enuncjacji publicznych, lecz również wynika to z obydwu ustaw z dnia 3 stycznia br., t. j. o przejmowaniu przez państwo podstawowych gałęzi przemysłu oraz o zakładaniu nowych przedsiębiorstw i popieraniu inicjatywy prywatnej. Jednakże sytuacja nie jest wyjaśniona całkowicie, mianowicie, jeżeli chodzi o handel, to wprowadzone po wspomnianych enuncjacjach ograniczenia handlu prywatnego w dużej mierze nie idą po linii tych oświadczeń, co oczywiście, nie może pozostawać bez wpływu na na-

W tym numerze:

Postulaty prywatnego przemysłu. — Badanie przyczyny zwyżki cen. — Marnotrawstwo dorobku społecznego. — Podwyższenie grzywien za przestępstwa podatkowe. — Poradnik księgowego. — Stanowisko prawne rzemiosł uznanych przez okupanta. — Komunikaty.

W najbliższych numerach:

Nadzwyczajny podatek od wzbogacenia wojennego. — Zagadnienie bezpieczeństwa pracy. — Poradnik księgowego. — Ubezpieczenie wypadkowe. — Z organizacji przedsiębiorstw. — Handel zagraniczny. — Komunikaty.

Stałe działy:

Skarbowość — Księgowość — Pieniądz i kredyt — Sprawy socjalne — Komunikacja — Ustawodawstwo handlowe — Administracja przemysłowa — Przemysł — Rzemiosło — Handel.

stroje w kołach przemysłu prywatnego. Rozwój tego przemysłu wymaga należytego rozwoju handlu prywatnego. Wszelkie poczynania, hamujące rozwój handlu, który nie tylko jest dystrybutorem produkcji przemysłowej, lecz również niejednokrotnie jej inicjatorem i finansistą, wpływają ujemnie na stan i rozwój przemysłu.

Z drugiej strony — nie bez wpływu na prężność przedsiębiorczości prywatnej — pozostaje niepewność co do zamierzeń Rządu w odniesieniu do prowadzenia i zakładania w przyszłości drobnych przedsiębiorstw przemysłowych. Wprawdzie deklaracje idą po linii nietrudnienia się drobną działalnością przemysłową, jednakże niższe instancje jakby uważały, że istnienie odpowiednio rozbudowanych dyrekcji przemysłu miejscowego stanowi nieodzowny czynnik w nowej strukturze gospodarki państwowej, — na co by również wskazywało istnienie projektu przekazania w ręce prywatne przedsiębiorstw poniemieckich ze zdolnością zatrudnienia tylko do 15 pracowników. Pewien niepokój może też wzbudzić w kołach przemysłu prywatnego, oczywiście nie tylko Z. O., miejsce wyznaczone dla niego w Narodowym Planie Gospodarczym, gdzie przewiduje się jako zakres produkcji przemysłu prywatnego dobra służące zaspokojeniu potrzeb dalszych rządów, z czegoby wynikało, że przemysłowi prywatnemu pozostawia się produkcję tylko artykułów nie codziennego użytku.

Zagadnieniem wielkiej wagi jest dla przemysłu prywatnego możliwość konkurencji z przemysłem państwowym i spółdzielczym. Jeżeli czynniki rządowe uznają za niezbędne uprzywilejowanie, pod pewnymi względami tych dwóch odcinków działalności gospodarczej, to jest rzeczą konieczną brać pod uwagę w każdym wypadku, jakie skutki to uprzywilejowanie wywrze na przemysł prywatny. W każdym razie należałoby przyjąć jako zasadę, że uprzywilejowanie przemysłu państwowego i spółdzielczego nie może paraliżować przemysłu prywatnego. Gdyby taki skutek groził, należałoby zgóry podać do wiadomości zamierzenia czynników rządowych w tym względzie, aby nie marnować środków i sił na uruchamianie tych działań przemysłu, których posiadanie w rękach prywatnych Państwo uważa za niepożądane. Tylko jasna sytuacja i trwałość warunków prowadzenia prywatnej przedsiębiorczości przemysłowej może zapewnić rozwój tego odcinka życia gospodarczego.

W związku z kwestią konkurencyjności pozostaje sprawa zaopatrzenia przemysłu prywatnego w surowiec i przyznania prywatnym zakładom żywnościowym kartek apro-wizacyjnych I. kat. Sprawa druga powoli przestanie być aktualną z chwilą zniesienia kartkowego systemu zaopatrzenia ludności. Narazie jest ona jeszcze ciągle aktualna i powoduje dość poważne zwiększenie kosztów robocizny w przemyśle prywatnym.

Sprawa druga, t. j. przydziału surowców, nabrała na aktualności ze względu na wyschnięcie dotychczasowego źródła zaopatrzenia, jakim były zapasy poniemieckie.

Stwierdziwszy z radością fakt przyjęcia przez Komisję Ekonomiczną R. P. projektu dekretu o przekazywaniu przez Państwo, w ramach zasiedlenia Z. O. mienia nierolniczego na rzecz inicjatywy prywatnej, przewidującego ulgi podatkowe z tytułu nabycia obiektów poniemieckich i inwestycji w nie włożonych z ograniczeniem do r. 1947, stwierdził prelegent konieczność kontynuowania tych ulg conajmniej na dalszych kilka lat.

Wyłączenie sum wydatkowych na nabycie lub inwestycje we wspomnianych obiektach majątkowych z podatku od wzbogacenia wojennego jest tylko częściowym załatwieniem zagadnienia wydobywania na jaw i wprężenia do produkcji i wymiany posiadanych kapitałów. Nie ulega wątpliwości, że poważne, jak na nasze stosunki kapitały pozostają w rękach prywatnych i to kapitały albo gotówkowe, albo w walutach obcych i kosztownościach. Kapitały te nie muszą pochodzić i napewno w dużej ilości wypadków nie pochodzą od wzbogacenia wojennego. Upłynnienie posiadanych wartości ze względu na postanowienia ustawy o podatku dochodowym da posiadaczom niewielkie korzyści, gdyż bardzo znaczny odsetek osiągniętej gotówki będą musieli oddać tytułem podatku od dochodu.

Podkreśliwszy następnie znaczenie jakie ma dla przemysłu odpowiednie zasiedlenie i zagospodarowanie wsi, oraz omówiwszy bliżej zagadnienie ograniczeń wywozu z Z. O. podkreślił prelegent pilność zrewidowania tych ograniczeń z punktu widzenia niezbędnych konieczności gospodarczych Z. O.

Referat swój zakończył prelegent zgłoszeniem całego szeregu postulatów krótko i długofalowych, z których większość została przyjęta do rezolucyj Komisji i następnie do uchwał plenum.

Badanie przyczyny zwyżki cen

Z inicjatywy Okręgowego Inspektoratu Ochrony Skarbowej w Poznaniu odbyła się konferencja gospodarza na temat sytuacji, jaka się wytworzyła na skutek zwyżki cen.

Mgr Bolland zwrócił uwagę, że zwyżka cen, jaką obserwuje się w handlu detalicznym nie znajduje uzasadnienia, gdyż ceny artykułów przemysłowych w hurcie utrzymują się na tym samym poziomie.

Zwrócono uwagę na zjawisko wykupywania artykułów np. brzozy włókienniczej w Państwowej Centrali Handlowej, co nie jest powodowane zwiększonym popytem w handlu detalicznym, lecz chęcią gromadzenia zapasów przez kupców detalicznych i lokowaniem w ten sposób gotówki. Podkreślono szkodliwość tego rodzaju praktyk przez wywołanie nastrojów panikarskich.

Dłuższą chwilę poświęcono omówieniu zwyżki cen na artykuły pierwszej potrzeby, zwłaszcza zajęto się masłem i skórami. Ponieważ kierownictwo rynku, w zakresie gospodarki masłem spoczywa w rękach „Społem”, przeto wyjaśnienia w tej dziedzinie udzielał delegat tej instytucji i zebrani byli zgodni co do tego, że „Społem” winno się kierować pobudkami ideowymi, a nie ekonomicznym prawem podaży i popytu, i winno interweniować w chwili zwyżki cen na rynku przez zrucenie większych ilości masła, a nie sama podwyższanie ceny w zależności od koniunktury. „Społem” jako Związek gospodarczy spółdzielni musi mieć zawsze na uwadze ideę — służbę dla społeczeństwa, a na drugim planie dopiero moment rentowności. Aby móc skutecznie interweniować, w zakresie obniżki cen „Społem” posiada specjalne kredyty państwowe na ten cel przeznaczone.

Następnie omawiano katastrofalną zwyżkę cen na skóry. Fachowych wyjaśnień udzielał przedstawiciel branży skórczej, przy czym zaznaczył, że obecnie całkowita produkcja spoczywa w rękach przemysłu państwowego i mniejsze garbarnie prywatne zostały zamknięte.

Osobno omówiono sprawę kontroli, jaka miała miejsce w piątek, dnia 11 października br. Komisje pod przewodnictwem przedstawiciela Inspektoratu Ochrony Skarbowej przy współudziale czynnika partyjnego oraz czynnika społecznego przeprowadzały kontrolę wielu sklepów położonych w różnych punktach miasta Poznania. Komisje stwierdziły szereg uchybień. W niektórych wypadkach kupcy nie przestrzegają zasad uczciwej kalkulacji, pobierając lichwiarskie marże zysku. Z tej też okazji zakwestionowano szereg rachunków oraz towarów, a w jaskrawych wypadkach dokonano zamknięcia sklepów; a przeciwko właścicielom wystosowano doniesienia karne o lichwę i spekulację. Stwierdzono także, że pewne rodzaje towarów, które znikły z obrotu rynkowego były magazynowane w nadmiernych ilościach w celu osiągnięcia wyższych cen.

W związku z działaniem Komisji, już w dniach następnych dała się zaobserwować pewna niższa cen w niektórych branżach, np. tekstylnej na skutek sparaliżowania dalszej akcji spekulacyjnej.

Zebrani uznali konieczność kontynuowania dalszej akcji przez Komisje, które nadal mają tępic zakusy spekulacyjne wśród handlujących. Komisje będą również badały rachunki oraz żądały przedstawiania prawidłowych rachunków na wszelkie towary, znajdujące się w składzie czy w magazynach. Z rachunku musi jasno wynikać imię, nazwisko oraz dokładny adres sprzedającego.

Przy Izbie Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu Wojewódzka Komisja Cen. ma w dalszym ciągu ustalać marżę zysku dla tych branż, dla których dotychczas jeszcze nie ustalono, a Komisje będą czuwać nad wykonywaniem tego w praktyce.

W ostatniej chwili doniesiono, że artykuły wełniane sprzedawane przez „Społem” sklepom detalicznym w ramach akcji „Przemysł dla wsi” zostały podwyższone o 28%.

Mgr T. W.

Marnotrawstwo dorobku społecznego

Prasa codzienna, periodyczna, wydawnictwa książkowe — wszystko to przepełnione jest opisami zniszczeń w ciągu 6 lat wojny. Konsekwentne niszczenie społeczeństwa polskiego, niszczenie warsztatów pracy, rolnictwa itd. daje nam obraz ogromu nieszczęścia jakie spadło na Polskę. Jak wielkich wysiłków i pracy trzeba włożyć, aby odbudować go spodarkę naszą, każdy zdawałoby się. zdaje sobie jasno sprawę.

Bez niczyjej pomocy, własnymi środkami, własną pracą rąk i mózgow mamy Polskę odbudować. Stanęliśmy do startu ze wszystkimi narodami Europy. Który Naród prędziej, lepiej i sprawniej pracować będzie ten wygra wielką stawkę dobrobytu.

Ze Polska pracuje z zaparciem się siebie, to nie ulega kwestii, natomiast nie zawsze ta praca idzie na pożytek. W artykule tym chciałbym zwrócić uwagę na jeden z przejawów w naszej pracy, który zdaniem moim pociąga za sobą bardzo znaczne marnotrawstwo sił i środków, które wyrażone w pieniądzach dałyby nam miliony złotych. Miliony te mogłyby być obrócone na korzyść naszą, przyspieszając odbudowę kraju.

Marnotrawstwo, które mam na myśli, jest zjawiskiem nagminnym, objawiające się na każdym kroku. Przykładów można przytoczyć bez liku. Na przykład w przemyśle. Ile lamp przy warsztatach pali się napróżno, ile silników pracuje niepotrzebnie, bo pracownik zapomniał wyłączyć prąd, odchodząc od miejsca pracy. Czy to nie kosztuje? Czy kto ma z tego tytułu korzyść. Dzisiaj, kiedy elektrownie nasze nie są w stanie jeszcze pokryć zapotrzebowanie energii elektrycznej należy chyba dbać aby każda kilowatgodzina była wykorzystana. Czy pracownik, jeśli zauważy, że przy jego maszynie, narzędziu czy warsztacie coś się zaczyna psuć, nie powinien natychmiast o tem zawiadomić, aby drobne uszkodzenie niezwłocznie naprawić. To chyba

znacznie mniej kosztuje, aniżeli doprowadzenie do takiego stanu że albo trzeba przeprowadzić długotrwały remont, bądź kupić nowe narzędzie. Dzisiaj szczególnie, kiedy nam brak maszyn, narzędzi i materiałów. A w budynkach — zbita szyba, dziura w dachu, tynk który odpadł, czy nie pociąga za sobą dalszego niszczenia budynku i urządzeń wewnętrznych. Ile trzeba wydać później pieniędzy kiedy stan został doprowadzony do takiego stopnia zniszczenia, że musi być remont dokonany.

Czy w rolnictwie nie dzieje się to samo? Czy rolnik dba o maszyny i narzędzia? Używa ich dopóki nie odmówią ostatecznie pracy. I tak na każdym kroku. Wszędzie na każdym odcinku naszego życia gospodarczego marnujemy miliony. Zdaje sobie sprawę, że walka z tym jest trudna. Trzeba iść od podstaw. Trzeba wpoić przede wszystkim w młodzież, począwszy od szkoły powszechnej, zrozumienie i potrzebę oszczędzania właśnie narzędzi pracy, tego co zostało rękoma ludzkimi stworzone, co przyroda nam chojnie daje. Uważam, prócz tego, że i starszemu społeczeństwu można wpoić te zasady.

Urządzenie wystaw objazdowych, pokazujących w sposób poglądowy skutki takiego marnotrawstwa dałoby bardzo dużo. Niewielkie to koszty a rezultat niewątpliwie znaczny. Musi to być jednak akcja stała.

Pamiętam przed wojną w fabryce opon samochodowych Michelin we Francji wielkimi cyframi napis w hału fabrycznym: $1 \times 8 \times 300 \times 10000 = 166$. Cóż ten napis znaczy? Jedna tylko minuta straconego czasu na godzinę przez 8 godzin dziennie przez 300 dni pracy w roku przez 10 tysięcy robotników, daje 166 lat straconego czasu. Czy nie wymowny plakat. Czy nie zastanowi się nad tym każdy.

inż. Jerzy Witowski.

Podwyższenie grzywien za przestępstwa podatkowe

O wysokości, zagrożonych za przewinienia podatkowe, kar pieniężnych i grzywien, liczna rzesza podatników nie jest należycie poinformowana, stąd też tak często przesadne obawy przed zastosowaniem grzywien, jak z drugiej niewiadomości konsekwencji, jakie pociąga za sobą lekkomyślne czy niedbałe ustosunkowanie się do obowiązków w płaszczyźnie prawa podatkowego.

Zainteresowanym Czytelnikom podajemy do wiadomości, iż dekretem z dnia 16 listopada 1945 r. podwyższono dziesięciokrotnie przewidziane w wydanych, przed dniem 5 września 1939 r., przepisach prawa materialnego i formalnego, grzywny, kary pieniężne, kary porządkowe i nawią, zki oznaczone stałą kwotą pieniężną, oraz górną granicę grzywien, kar pieniężnych, kar porządkowych i nawiązek, oznaczonych w określonej kwocie pieniężnej, niezależnie od tego, czy do ich wymierzania powołane są władze sądowe czy władze administracyjne.

Podwyższono również dziesięciokrotnie górną granicę grzywien, kar pieniężnych i kar porządkowych, od której zawisły jest: rodzaj czynu karnego (występek lub wykroczenie), właściwość władzy administracyjnej do orzekania za takie czyny oraz uprawnienie tej władzy do nakładania grzywiny (kary pieniężnej) w drodze nakazu karnego. Zasady powyższe stosuje się odpowiednio do współczynnika zamiany grzywien, kar pieniężnych lub kar porządkowych na kary pozbawienia wolności.

W szczególności chodzi nam o przestępstwa podatkowe w zakresie podatków bezpośrednich, do których odnoszą się obowiązujące jeszcze przepisy ordynacji podatkowej.

Omawiane podwyższenie nie dotyczy tych kar grzywien, które określone są w ordynacji podatkowej wielokrotnością podatku uszczuplonego lub narażonego na uszczuplenie, gdy mnożna jest należność Skarbu Państwa, bez dodatków państwowych lub samorządowych. W tej mierze obowiązują nadal zasady dotychczasowe, a mianowicie:

1. Uszczuplenie podatku.

Kto w zamiarze uchylecia od ustawowej powinności podatkowej siebie lub osoby zastępowanej w zeznaniu do po-

datku lub w załącznikach do zeznania, albo w oświadczeniu, wyjaśnieniu lub innym jakimkolwiek podaniu, albo też w odwołaniu lub jakimkolwiek zgłoszeniu, złożonym w związku z odwołaniem — świadomie podaje lub potwierdza nieprawdziwe okoliczności, albo świadomie zataja cokolwiek, gdy działanie takie lub zaniechanie może się przyczynić do udaremnienia wymiaru, bądź do uszczuplenia należnego podatku, podlega karze grzywiny w wysokości od jedno do dwudziestokrotnej kwoty uszczuplonego lub narażonego na uszczuplenie podatku lub karze aresztu do sześciu miesięcy, albo obu tym karom łącznie.

2. Nierzetelne księgi.

Kto świadomie prowadzi nierzetelne księgi handlowe lub gospodarcze, podlega karze grzywiny w wysokości od jedno do dwudziestokrotnej kwoty uszczuplonego lub narażonego na uszczuplenie podatku lub aresztu do sześciu miesięcy, albo obu tym karom łącznie.

Dla przyjęcia znamion tego przestępstwa istotne jest stwierdzenie prowadzenia nierzetelnych ksiąg handlowych w zamiarze uszczuplenia dochodu skarbowego; prowadzenie poza tym rzetelnych ksiąg dla własnego użytku jest obojętnym i pozostaje bez wpływu na ocenę sprawy pod kątem powyższego przepisu.

Przestępstwo to może podlegać także karze surowszej na zasadzie przepisów Kodeksu Karnego, który głosi: „Kto będąc obowiązany z mocy przepisu do prowadzenia księgowości kupieckiej, wcale jej nie prowadzi lub prowadzi ją wadliwie, podlega karze aresztu do miesięcy 6 lub grzywiny.

Kto prowadzi księgowość kupiecką w sposób niezgodny z prawdą, albo księgi lub dokumenty handlowe uszkadza, ukrywa, przerabia lub podrabia, podlega karze więzienia do lat 5. Kary te wymierza sąd, przy czym dochodzenia prowadzi organa śledcze sądowe.

Kto, prowadząc księgi handlowe lub gospodarcze, odmówił okazania ich, — podlega karze grzywiny do 30.000 zł. Obowiązana do okazania ksiąg handlowych lub gospodarczych jest każda osoba, która je prowadzi, choćby przymusowi prowadzenia ksiąg nie podlegała.

Zaprenumerować

Tygodnik Gospodarczy

można: w księgarniach, agencjach pocztowych oraz w administracji
Księgarni Wł. Wilak — Poznań, Kantaka 10 PKO V-4085
Prenumerata kwartalna 100,— zł

A więc z chwilą, gdy się prowadzi księgi handlowe lub gopodarcze, rodzi się również karalność osoby, odmawiającej okazania tych ksiąg.

Podkreślić tu należy, iż mylnym jest rozpowszechnione powszechnie mniemanie, jakoby najniższym wymiarem grzywny za omawiane przestępstwa podatkowe mogła być tylko jednokrotna kwota uszczuplonego lub narażonego na uszczuplenie podatku i że władza skarbową nie ma żadnej możliwości zejścia poniżej tego minimum.

Z odnośnych bowiem postanowień ordynacji podatkowej wynika, iż przy wymiarze kary należy ocenić istotę popełnionego przestępstwa podatkowego, wysokość szkody, poniesionej na skutek przestępstwa przez Skarb Państwa, bądź inny podmiot publiczno-prawny lub możliwość powstania szkody, na którą podmiot publiczno-prawny był narażony, stosunki majątkowe, pobudki oraz sposób działania sprawcy tudzież wszelkie okoliczności obciążające i łagodzące.

Za okoliczności łagodzące poczytuje się w szczególności:

- a) dokonanie czynu występnego po raz pierwszy,
- b) przyznanie się do winy w toku dochodzenia i dobrowolne pokrycie uszczerbku, jaki poniósł Skarb Państwa,
- c) działanie pod wpływem błędu, wskutek zaniedbania, pod przymusem lub namową,
- d) stosunki rodzinne, zarobkowe i majątkowe oraz stopień niski wykształcenia, wiek młody lub niedorozwój umysłowy, ograniczające możność swobodnego kierowania postępowaniem lub zmniejszające poczytalność.

W przypadkach wyjątkowych, pozostawionych ocenie władzy orzekającej, zastosować można w stosunku do obwinionego nadzwyczajne złagodzenie kary, tj. zejść poniżej wymiaru najniższego, przewidzianego w ustawie.

Powracając do okoliczności łagodzącej, wymienionej wyżej (pod literą b) wypada zauważyć, iż wyrażenie „Skarb Państwa” wywołuje wrażenie, że jest już okolicznością łagodzącą samo pokrycie należności Skarbu Państwa bez pokrycia należności związków samorządowych — co oczywiście byłoby sprzeczne z intencją prawodawcy.

3. Niewpłacanie podatku od wynagrodzeń

Szczególnie lekkomyślnie podchodzą płatnicy (pracodawcy) do nałożonego na nich obowiązku potrącania i odprowadzania podatku od wynagrodzeń.

Tutaj bowiem kto, będąc obowiązany do potrącania lub inkasowania podatku na rzecz Skarbu Państwa, nie wpłaci do kasy urzędu Skarbowego sum potrąconych lub zainkasowanych, podlega karze grzywny do 50.000 zł lub karze aresztu do 6 miesięcy, albo obu tym karom łącznie.

Sankcje karne, o których mowa, mogą być stosowane tylko względem tych osób, które nie wpłaciły do kasy urzędu skarbowego sum potrąconych lub zainkasowanych. Fakt niewpłacenia powinien być stwierdzony protokółarnie podczas kontroli potrąceń.

Wynika stąd, że sankcje te nie mogą być stosowane do osób, które potrącony podatek uiszczyły po terminie, jeżeli wpłata ta nastąpiła z własnej inicjatywy służbowej, i przed stwierdzeniem przez władzę skarbowe przestępstwa.

Sprzeniewierzenie sum pobranych lub zainkasowanych nie jest koniecznym warunkiem wymierzenia kary.

4. Udaremnienie kontroli

Kto nie dopuszcza do przeprowadzenia oględzin lokalnych, kontroli lub lustracji przedsiębiorstw osoby do tego uprawnionej lub stawia przeszkody w wykonaniu tych czynności, podlega, o ile za czyn ten nie grozi kara surowsza według kodeksu karnego, karze grzywny do 20.000 zł lub aresztu do trzech miesięcy, albo obu tym karom łącznie.

Kodeks Karny przewiduje karę do 3 lat więzienia lub aresztu do trzech lat za opór władzy, polegający na użyciu przemocy lub bezprawnej groźby w celu zmuszenia urzędnika do zaniechania prawnej czynności urzędowej.

5. Fałszywe zeznanie świadków.

Kto, jako świadek lub biegły, w swym zeznaniu lub opinii, złożonym przed władzą skarbową lub w dochodzeniu karnym podatkowym, podał świadomie nieprawdziwe fakty, mogące spowodować nieprawidłowy wymiar podatku, utrudnić dochodzenie karne, bądź spowodować zmianę kwalifikacji czynu występnego, — podlega karze grzywny do 50.000,— złotych lub aresztu do sześciu miesięcy albo obu tym karom łącznie.

Złożenie fałszywego zeznania po zaprzysiężeniu pociąga dla sprawcy odpowiedzialność w myśl ogólnych przepisów kodeksu karnego: „Kto, składając zeznanie mające służyć za dowód dla sądu, lub innej władzy, zeznaje nieprawdę, lub zataja prawdę, podlega karze więzienia do lat pięciu lub aresztu.

Warunkiem odpowiedzialności jest, by przyjmujący zeznanie, działając w zakresie swoich uprawnień, bądź uprzedził zeznającego o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznanie, bądź odebrał od niego przysięgę, albo za pewnienie zastępujące przysięgę.

6. Kara porządkowa.

Kto nie uczyni zadość w wyznaczonym terminie bez dostatecznego usprawiedliwienia wezwaniu, poleceniu lub żądaniu władzy skarbowej, albo nakazowi, wynikającemu z przepisów ordynacji podatkowej lub innych ustaw podatkowych albo też rozporządzeń, wydanych na podstawie ordynacji podatkowej (obecnie dekretu o postępowaniu podatkowym) lub innych ustaw podatkowych, — podlega karze grzywny do 5.000 złotych.

Przy tym w sprawach o przestępstwie o charakterze porządkowym, wymierzenie kary może nastąpić bez przeprowadzenia dochodzenia karnego a kara porządkowa nie ulega zamianie na areszt i może być powtarzana.

Wypada tu podkreślić, iż karę porządkową (tj. grzywnę do 5.000 zł.) można nałożyć jedynie za niewykonanie wezwania np. o podanie wysokości dokonanych obrotów, natomiast za nieuiszczane zaliczki lub za uiszczenie zaliczki po terminie, grzywny porządkowej nakładać nie można.

Jednocześnie podajemy kilka ogólnych zasad, które mają zastosowanie w postępowaniu karnym podatkowym:

1. jeżeli podatnik jest osobą prawną — kary będą wymierzone zawsze tym członkom władz osoby prawnej lub innym osobom fizycznym, które brały udział w popełnieniu przestępstwa;

2. jeżeli przestępstwo polega na zaniechaniu ustawowo nakazanej czynności, do której jest obowiązana osoba prawna (np. w razie nie złożenia zeznania podatkowego itp.) —

kary mają być wymierzone zasadniczo wszystkim członkom władz osoby prawnej.

Jeżeliby jednak w myśl statutu lub innego aktu, normującego ustrój osoby prawnej, czynności władz osoby prawnej były podzielone pomiędzy poszczególnych członków tych władz lub grupy członków — wymierzone będą kary jedynie tym członkom władz osoby prawnej, do których zakresu działania należy niewykonana czynność;

3. za poszczególne przestępstwo podatkowe, popełnione łącznie przez dwie lub więcej osób, wymiar grzywny następuje co do każdej z tych osób oddzielnie, przy czym każdemu z uczestników przestępstwa może być wymierzona grzywna w pełnej dopuszczalnej wysokości, oznaczonej

w ordnacji podatkowej. Wysokość wymierzonych grzywien nie musi być jednakowa dla wszystkich uczestników przestępstwa, lecz może być indywidualizowana;

4. w orzeczeniu karnym wymienia się zawsze, jako obowiązującą do uiszczenia grzywny — osobę fizyczną;

5. uiszczenie przez jednego ze skazanych grzywny, wymierzonej mu nawet w najwyższej dopuszczalnej wysokości, nie zwalnia pozostałych skazanych od obowiązku zapłacenia nałożonych na nich grzywien, jak również nie zwalnia osoby zastępowanej od odpowiedzialności w granicach wyżej określonych;

6. zasady powyższe stosuje się również do spółek, nie posiadających osobowości prawnej.

Poradnik księgowego

Wartość kapitału własnego przedsiębiorstwa

Mówiąc o kapitale przedsiębiorstwa mamy z reguły na myśli własny kapitał, który jest wyłącznym przedmiotem zainteresowania właściciela względnie właścicieli. Z punktu widzenia księgowego natomiast kapitał — dokładniej mówiąc składniki kapitałowe — to wszelki obcy wkład w przedsiębiorstwo w różnej formie, nie wyłączając również zainteresowanego właściciela.

Wartość kapitałów obcych i własnych kształtuje się w przedsiębiorstwie w różnym stosunku zależnym od takich elementów wpływowych jak:

1. konieczności finansowania,
2. wewnętrznej polityki gospodarczej
3. ogólnej koniunktury społeczno-gospodarczej.

Z powyższych przeto przyczyn mówi się o t. zw. rentowności przedsiębiorstwa, które nakreśla się w poszczególnych rodzajach przedsiębiorstw kluczem procentowym (stosunek kapitału własnego do obcego). Jakkolwiek na pewnym odcinku życia gospodarczego mamy pewne dane opublikowane, to jednak obraz działalności przekracza te ramy, dając tym samym szerokie możliwości w dziedzinie analizy rozwoju przedsiębiorstwa na podstawie sprawozdań rachunkowych.

Na tym miejscu pragniemy omówić wyłącznie wartość kapitału własnego. Wartość bilansowa kapitału własnego wynika z różnicy powstałej ze składników majątkowych (stanu czynnego) przedsiębiorstwa a ciężącymi zobowiązaniami (kapitał obcy).

W przedsiębiorstwie jednostkowym i spółkowym (o osobowości fizycznej) kapitał własny ulega corocznie zmianie zależnie od:

- a) wyniku gospodarczej działalności t. j. zysku lub straty,
- b) podjęć na potrzeby prywatne, uwidoczniionych na t. zw. rachunku „Prywatnym”.

W przedsiębiorstwach natomiast o osobowości prawnej, a więc w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością, spółkach akcyjnych, — jak i w spółdzielniach kapitał jest stały t. zn. nie ulega żadnej zmianie z tytułu wyżej podanych przyczyn.

Ta charakterystyczna różnica kapitałów własnych w różnych przedsiębiorstwach nakreśla specyficzny układ kapitału w kolejno po sobie następujących okresach gospodarczych.

Przykładowo ilustruje nam wartość kapitału własnego poniższe zestawienie:

rok	Suma składników majątkow.	Suma zobowiązań	Przy zmiennym kapitale		Przy stałym kapitale	
			kapitał własny	wynik	kapitał	wynik
1	100	40	60	—	60	—
2	130	65	65	+ 5	60	5
3	140	85	55	- 10	60	- 5
4	210	152	58	+ 3	60	- 2

Według tego przykładu stwierdzamy, że w trzecim roku wykazana strata w wysokości 10 w przedsiębiorstwie o zmiennym kapitale, daje przy zachowaniu tych samych sum składników majątkowych i zobowiązań w przedsiębiorstwie o stałym kapitale stratę w wysokości tylko 5. W czwartym roku, w wypadku pierwszym mamy zysk w wysokości 3, w drugim natomiast straty 2.

W przedsiębiorstwach o kapitale stałym można ustalić bilansowy kurs kapitału własnego według poniższego wzoru:

$$\frac{(Sm - Z) \cdot K. w\acute{l.}}{100}$$

Sm = Suma składników majątkowych

Z = Suma zobowiązań

K. w\acute{l. = kapitał własny (zakładowy).

I tak jeżeli w pierwszym roku kurs ten wynosi 100% to w drugim roku 108%, w trzecim 92%, w czwartym 97%. Ów ustalony kurs bilansowy miałby szczególne znaczenie z kursem giełdowym, który jest wynikiem stabilizacji usługowej przedsiębiorstwa w życiu ogólnogospodarczym z jednej, a rentowności z drugiej strony.

mgr M. Nowicki.

Stanowisko prawne rzemiosł uznanych przez okupanta

Polskie prawo przemysłowe z dnia 7. VI. 1927 r., Dz. U. poz. 468 (ze zmianami) uzależnia samoistne prowadzenie rzemiosła od uzyskania na to specjalnego pozwolenia w formie bądź to karty rzemieślniczej bądź koncesji. Do wydawania tych uprawnień upoważnione są władze przemysłowe I instancji (starostowie powiatowi, zarządy miejskie miast wydzielonych z powiatu, względnie prezydenci tych miast). Ubiegający się o takie uprawnienie musi wykazać się odpowiednimi kwalifikacjami fachowymi (dyplom mistrzowski albo przynajmniej świadectwo czeladnicze i 3-letnia praktyka w charakterze czeladnika).

Jakie gałęzie produkcji względnie usług gospodarczych należą do rzemiosła? Na to pytanie daje nam odpowiedź artykuł 142 wymienionego prawa, który wlicza imiennie i w porządku alfabetycznym to wszystko, co uważać należy za rzemiosło. Mieści się tam około 80 gałęzi

zatrudnień, począwszy od bandażownictwa aż do zduństwa. To co nie jest wymienione wyraźnie jako rzemiosło, należy do przemysłu i nie podpada pod przepisy o uzdolnieniu zawodowym.

W powyższym porządku prawnym powstał na całym terenie Rzeczypospolitej pewien zamęt w czasie okupacji. Niemcy wprowadzili w „krajach Warty”, na Śląsku, na Pomorzu, a nawet w tzw. „G. G.” swój ustrój prawny rzemiosł, zgoła odmienny od naszego. Przede wszystkim ustawodawstwo okupanta uznawało za rzemiosło znacznie większą ilość gałęzi gospodarczych, aniżeli prawo polskie. Podczas gdy nasze prawo przemysłowe zaliczało do rzemiosła — jak już zaznaczyliśmy — około 80 gałęzi wytwórczości i usług gospodarczych, prawo okupanta zawierało na liście rzemiosł około 150 zatrudnień pełnych (rzemiosła pełne) oraz kilkaset zajęć częściowych. Rzemiosłem pełnym

było np. rzeźnictwo, rzemiosłami cząstkowymi zaś — rzeźnictwo wołów, wieprzów, baranów, rzeźnictwo hurtowe, podrabiające, flaczarze. Kto pragnął usamodzielnic się w takim rzemiośle cząstkowym, np. tylko jako flaczarz, winien był złożyć egzamin kwalifikacyjny w rzemiośle głównym czyli w tym wypadku w rzeźnictwie.

Tak obszerna lista rzemiosł mogła być nie powstrzymać rozwoju życia gospodarczego w wybitnie uprzemysłowionych Niemczech, gdzie było około półtora miliona warsztatów rzemieślniczych, wśród których napewno istniały tysiące przedsiębiorstw, utrzymujących się tylko z takich cząstkowych czynności zarobkowych jak: odlewnictwo, kowalstwo artystyczne, spawanie, tokarstwo w ebonicie, wyrób form kapeluszy, ostrzenie kamieni młyńskich, wyrób szybów składanych liter (część drukarstwa), wywabianie plam, charakterystatorstwo, odlewnictwo gipsowe, modelarstwo woskowe, klepactwo złota i wiele innych. U nas, takich odrębnych egzystencji gospodarczych praktycznie nie ma w ogóle, wobec czego rozbijanie listy rzemiosł na setki zatrudnień częściowych wprowadzałoby tylko zamęt i biurokrację oraz utrudniało rozwój życia gospodarczego.

To też Ministerstwo Przemysłu pismem okólnym z roku 1945 (bez bliższej daty i bez liczby dziennika) słusznie w tej sprawie wyjaśniło co następuje:

„Fakt zaliczenia przez okupanta jakiegoś zawodu do rzemiosł, które nie jest wymienione w art. 142 prawa przemysłowego, nie może pociągnąć za sobą stosowania do tych zawodów postanowień art. 144 i 147 prawa przemysłowego o dowodzie uzdolnienia, oraz art. 149 i 150 o prawie przyjmowania na naukę i kierowania praktycznym kształceniem terminatorów”.

Z powyższego wyjaśnienia wynika jasno, że pod przepis, o dowodzie uzdolnienia zawodowego władze przemysłowe podciągać mogą tylko te gałęzie zajęć, które wyszczególnione są w art. 142 polskiego prawa przemysłowego. Natomiast, gdy chodzi o takie gałęzie zatrudnień, które za rzemiosło uznał okupant, władza przemysłowa winna ubiegającemu się o uprawnienie przemysłowe wydać to uprawnienie bez jakichkolwiek wymagań co do kwalifikacji fachowych kandydata i tylko na podstawie dokonanego zgłoszenia przedsiębiorstwa.

Do przedsiębiorstw i zajęć, uznanych za rzemiosło przez okupanta, a nie objętych prawem polskim, należą poniżej wyszczególnione, przy czym zaznaczamy zgóry, że nie jest to zestawienie wyczerpujące.

Mechanictwo chirurgiczne, elektromechanictwo i budowa maszyn elektrycznych, mechatyka, mechanizm radiowy (wyrób i naprawa aparatów radiowych), wyłaczalnictwo metali (wyłaczanie ozdób, wyrób oznak wojskowych, wyrób galanterii z brązu), nożownictwo, odlewnictwo metali i cyny, wyrób kas pancernych, wyrób siatek drucianych, wulkanizatorstwo, czoinarstwo, wyrób zabawek, parasoli i łasek, modelarstwo (wyrób modeli do odlewów, modeli z drzewa, form kapeluszy), budowa młynów (łącznie z ostrzeniem kamieni młyńskich, oraz wyrób tych kamieni), statkarstwo (budowa statków z żelaza i z drzewa), budowa szybów, wyrób okiennic i żaluzji, piwowarstwo i słodownictwo, młynarstwo, hafciarstwo (hafciarze maszynowi, haftowanie paramentów, chorągwi, sukien, mundurów, koronek itp.), trykociarstwo i wyrób odzieży dzianej (trykociarze maszynowi, trykociarze opasek, nadrabiające pończochy i inni), tkactwo (cerowanie dywanów, tkanie dywanów, wstążek, gobelinów, cerowanie gobelin, cerowanie sukna), drukarstwo, galwanoplastyka, stereotypy, chemigrafia, drukarstwo na kamieniu, na miedzi, ofseciarstwo, litografia, wydmuchiwanie szkła (dmuchacze artystyczni, wyrób instrumentów szlacheńskich, wyrób termometrów), czyszczenie szyb i budynków, mydlarstwo, woskownicy, świeciarze, klejarze, pranie i prasowanie, technika dentystyczna (przemysłowy wyrób sztucznych uzębień).

Nie wiadomo zresztą, w jaki sposób mieliby ubiegający się o kartę rzemieślniczą np. na radiomechanikę albo na mydlarstwo wykazać się wymaganym przez prawo przemysłowe dyplomem mistrzowskim albo przynajmniej świadectwem czeladniczym, skoro te gałęzie wytwórczości i usług należały dotąd do przemysłów wolnych, gdzie nie mieliśmy ani uczniów, odbywających na warunkach rzemieślniczych naukę, ani też mistrzów, przygotowujących w ten sposób narybek rzemieślniczy.

Ponieważ nikt nie miałby formalno-prawnych warunków do uzyskania w tych zawodach karty rzemieślniczej, przeto zamknęłoby się na cały szereg lat możliwość powstawania nowych przedsiębiorstw w bardzo wielu gałęziach gospodarczych ze szkodą dla Państwa.

W. G.

Wiadomości różne i komunikaty:

JEDNORAZOWY DAR NA ODBUDOWĘ WARSZAWY I POZNANIA

Na uroczystym sprawozdawczym zebraniu Naczelnego Komitetu Obywatelskiego Premiowej Pożyczki Odbudowy Kraju w dniu 3 sierpnia 1946 r., uchwalona została jednomyślnie rezolucja, by wszystkie Komitety Obywatelskie P. P. O. K. prowadziły nadal rozpoczęte dzieło Odbudowy, przekształcając się na Wojewódzkie, Powiatowe, Miejskie i Gminne Komitety Obywatelskie Odbudowy Warszawy.

Po porozumieniu się z Wojewódzkim Komitetem Odbudowy Warszawy i Poznania, Naczelna Rada Odbudowy uchwaliła przeznaczyć z ogólnych wpływów z całego Województwa Poznańskiego, 60% na odbudowę zniszczonego Poznania.

W ten sposób Komitety P. P. O. K. na terenie województwa poznańskiego przekształciły się na Komitety Odbudowy Warszawy i Poznania.

Zadaniem Komitetów Obywatelskich jest zapewnienie powszechnego oraz równomiernego i sprawiedliwego rozdziału norm jednorazowego daru na odbudowę Warszawy i Poznania, ustalonych przez przedstawicieli poszczególnych warstw społecznych w porozumieniu z Naczelną Radą Odbudowy Warszawy.

1. Handel — Przemysł i Rzemiosło

By umożliwić i ułatwić Komitetom Obywatelskim spełnienie tego odpowiedzialnego zadania, powierzono władzom skarbowym najdokładniejsze zebranie wszelkich materiałów, które przyczynić się mogą do ustalenia wysokości kwoty, jaką zadeklarować i wpłacić powinien każdy Obywatel.

W tym celu Urzędy Skarbowe ujmą w specjalnych wykazach osoby, prowadzące przedsiębiorstwa handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze z ustalonymi zaliczkami podatkiem obrotowym za okres od 1 stycznia do 31 lipca 1946 i od należnej sumy podatku obrotowego oblicza 7%.

W przypadkach, gdy osoby uruchomiły przedsiębiorstwa nie od początku roku lecz później, za podstawę przyjęty zostanie okres od daty uruchomienia przedsiębiorstwa do 31 lipca 1946 r.

Po ustaleniu i wyliczeniu 7% sumy podatku obrotowego, Urzędy Skarbowe prześlą indywidualne zawiadomienia do każdego Obywatela z zaznaczeniem, że dary mogą być wpłacane w terminie do dnia 15 listopada 1946 r. w kasie Urzędu Skarbowego, w Komunalnej Kasie Oszczędności, w kasie Zarządu Gminnego lub Miejskiego, w Banku Ludowym, w oddziale Banku Gospodarstwa Spółdzielczego — zależnie od tego, jakie kasy lub banki w danej miejscowości się znajdują.

2. Wolne zawody.

Podobne zawiadomienia dostarczone będą osobom, uprawiającym wolne zawody.

Normy dla wolnych zawodów wynoszą od 1000,— do 5.000,— zł. Dla księży jednorazowy dar wynosi 1.000,— zł.

3. Rolnicy.

Normy dla rolników wynoszą:

do 3 ha ziemi — równowartość 10 kg żyta,
od 3 do 10 ha ziemi równowartość po 7 kg żyta z 1 ha,
powyżej 10 ha ziemi równowartość po 10 kg żyta z 1 ha.
Cenę żyta za 100 kg przyjmuje się w wysokości 1000 zł.

4. Pracownicy i robotnicy.

Odnosnie pracowników umysłowych oraz robotników poszczególnych zakładów pracy i instytucji samorządowych, Urzędy Skarbowe wezwą odnośnych pracodawców indywidualnie do pobrania darów od swoich pracowników.

Pobrane kwoty odprowadzą pracodawcy przy imiennych wykazach otrzymując odpowiednią ilość pokwitowań państwowych, wystawionych na daną instytucję lub firmę

z zaznaczeniem, iż wpłata dotyczy daru od pracowników. Normy dla wyżej wymienionych osób wynoszą 100,— zł.

W odniesieniu jednak do pracowników, pobierających wysokie wynagrodzenia oraz takich zawodów, jak np. klennerzy — normy te ulegną odpowiedniemu podwyższeniu.

W sprawie darów od pracowników państwowych, wojska, artystów, studentów i młodzieży szkolnej, Wojewódzki Komitet Obywatelski zwróci się bezpośrednio do odpowiednich władz i związków.

Ustalane normy uważane są jako minimalne i nie mogące ulegać obniżeniu.

Jedynie dla Ziemi Lubuskiej Wojewódzki Komitet Obywatelski może obniżyć ustalone normy najwyżej do połowy w porozumieniu z Komitetami Lokalnymi.

POTRĄCALNOŚĆ ŚWIADCZEŃ NA RZECZ ODBUDOWY WARSZAWY

Uwzględniając znaczenie gospodarcze świadczeń, ponoszonych na rzecz odbudowy Warszawy, Ministerstwo Skarbu poleciło zaliczać do kosztów uzyskania przychodu, podlegających potrąceniu na podstawie art. 10 dekretu o podatku dochodowym, należycie udokumentowane ofiary poniesione w roku 1946 przez prowadzących prawidłowe księgi handlowe podatników podatku dochodowego na rzecz odbudowy Warszawy.

ZORGANIZOWANIE KUPCÓW BRANŻY TYTONIOWEJ

Wielkopolski Związek Zrzeszeń Kupieckich w Poznaniu prosi o nadesłanie w terminie jaknajkrótszym, najpóźniej do dnia 20. października br. adresów kupców branży tytoniowej.

Materiał ten potrzebny jest dla reaktywowania Zrzeszenia Kupców Branży Tytoniowej w skali wojewódzkiej. Chodzi o adresy tych kupców, którzy specjalnie prowadzą sprzedaż artykułów tytoniowych.

Zainteresowani zechcą nadesłać swe adresy.

RYNEK BUTELEK

W związku z zarządzonym przez Państwowy Monopol Spirytusowy, wskutek niedostatecznej produkcji nowych butelek, obowiązkowym zwrotem próżnych butelek po wyrobach Państwowego Monopolu Spirytusowego, cena tych butelek silnie wzrosła i miejscami dochodzi do 20 zł za sztukę.

Konsument zatem zmuszony do nabycia butelki za 20 zł otrzymuje za nią przy zakupie wyrobów P.M.S. tylko 5 zł, przez co dopłaca do urzędowej ceny tych wyrobów 15 zł.

Objaw powyższy uważać należy za wysoce niepożądaną; wskazanym byłoby silniejsze zainteresowanie się tą sprawą powołanych władz.

TYMCZASOWY PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY ZIEM ODZYSKANYCH

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 maja 1946 r. utworzyło na Ziemiach Odzyskanych następujące województwa:

- województwo olsztyńskie z siedzibą władz wojewódzkich w Olsztynie,
- województwo szczecińskie z siedzibą władz wojewódzkich w Szczecinie,
- województwo wrocławskie z siedzibą władz wojewódzkich we Wrocławiu.

Województwo olsztyńskie obejmuje powiaty: bartoszycki, braniewski, giżycki, iławiecki, kętrzyński, lidzbarski, morąski, mrągowski, nidzicki, olsztyński, m. Olsztyn (powiat miejski), ostródzki, pasłęcki, reszelski, suski, szczycieński, węgrowski.

Województwo szczecińskie obejmuje powiaty: biaogardzki, chojeński, choszczeński, człuchowski, drawski, gryficki, gryfiński, kamieński, kołobrzescki z m. Kołobrzegiem, koszaliński z m. Koszalinem, łobeski, miastecki, myśliborski, nowogardzki, pyrzycki, sławieński, słupski z m. Słupskiem, starogardzki z m. Stargardem, szczeciński, m. Szczecin (powiat miejski), szczecinecki, watecki, woliński, złotowski.

Województwo wrocławskie obejmuje powiaty: bolesławiecki, brzeski z m. Brzegiem, bystrzycki, dzierzoniowski, głogowski z m. Głogowem, górowski, jaworski, jeleniogórski z m. Jelenią Górą, kamiennogórski, kłodzki, koźuchowski, legnicki, z m. Legnicą, lubański, lubiński, lwówecki, milicki, namysłowski, oleśnicki, oławski, strzeliński, szprotawski, sycowski, średzki, świdnicki z m. Świdnicą, trzeb-

nicki, wałbrzycki, m. Wałbrzych (powiat miejski), wrocławski, m. Wrocław (powiat miejski), wołowski, ząbkowicki, zgorzelecki, złotoryjski, zagański, żarski.

Z obszaru Ziemi Odzyskanych włącza się do:

- obszaru województwa białostockiego powiaty: elcki, gołdapski, olecki;
- obszaru województwa gdańskiego powiaty: elbląski z m. Elblągiem, kwidziński, lęborski, malborski, sztumski;
- obszaru województwa poznańskiego powiaty: babimojski, gorzowski z m. Gorzowem i m. Kostrzynem, gubiński, krośniński, międzyrzecki, pilski z m. Piłą i obszarem dotychczasowego powiatu trzciańskiego, rzepiński, skwierzyński, sulęciński, strzelecki, świebodziński, wschowski, zielonogórski;
- obszaru województwa śląskiego powiaty: bytomski, m. Bytom, (pow. miejski), dobrodzieński, gliwicki, m. Gliwice (powiat miejski), głubczycki, grodkowski, kluczborski, kozielski, niemodliński, niski z m. Niszą, olecki, opolski, z m. Opolem, prudnicki, raciborski, z m. Raciborzem, stulecki, m. Zabrze (powiat miejski).

III. POSIEDZENIE RADY GOSPODARCZEJ Z. L.

W czwartek, 7 listopada br. odbędzie się w Pile III-cie posiedzenie Rady Gospodarczej Ziemi Lubuskiej. Przewidziane są 3 referaty:

- Zasady i wykonanie akcji osiedleńczej na Ziemiach Odzyskanych — wygłosi Nacz. R e u t t z M-sta Ziem Odzyskanych.
- O Generalnym Inspektoracie Specjalnej Akcji Likwidacyjnej (GISAL) będzie mówił zastępca Generalnego Inspektora mgr Juliusz Kolipiński.
- Stan i postulaty miejscowego handlu i przemysłu prywatnego — p. Józef Weichbrod, prezes Związku Kupców w Pile.

PROJEKT NOWEJ ORDYNACJI WYBORCZEJ DO IZB RZEMIEŚNICZYCH

Równocześnie z projektem zmiany ustawy o izbach rzemieślniczych, o którym referujemy w innym miejscu, ukazał się projekt nowej ordynacji wyborczej do izb rzemieślniczych.

Jak słyhać, na podstawie tej nowej ordynacji mają być w niedługim czasie przeprowadzone na obszarze całego państwa wybory organów stanowiących samorząd rzemieślniczy. Ostatnie wybory na tym odcinku samorządowym odbyły się szereg lat przed wojną. Nowe wybory są tym bardziej konieczne, że przez wojnę i okupację zespoły kolegiatne izb rzemieślniczych zostały poważnie zdekompletowane.

Każda izba składać się będzie obecnie z 25 radców i 25 ich zastępców. W tej liczbie 3/5, czyli 15, wybierać ma rzemieślniostwo, a 2/5, czyli 10, powoła Minister Przemysłu w drodze nominacji.

Do tych 15 radców i 15 ich zastępców, pochodzących z wyboru, odnosi się projekt ordynacji wyborczej.

Przebieg tych wyborów przedstawiałby się według projektu w ogólnym zarysie następująco:

Wybory zarządzi Minister Przemysłu, mianując równocześnie komisarza wyborczego. Komisarz wyborczy powołuje główną komisję wyborczą, ta zaś ustanawia dla każdego obwodu wyborczego komisje obwodowe.

Spisu uprawnionych do głosowania dostarczą dla każdego obwodu wyborczego władze przemysłowe I instancji. Spisy te będą przed głosowaniem wyłożone w biurze komisji obwodowej do przeglądu i wnoszenia reklamacji.

Głosowanie odbywać się będzie na listy kandydatów. Listy takie powinny być zgłoszone oddzielnie dla każdego obwodu wyborczego. Każdy samodzielny rzemieślnik ma prawo zgłosić taką listę na ręce przewodniczącego głównej komisji wyborczej. Zgłoszenie powinno jednak być podpisane bądź przez właściwą izbę rzemieślniczą, bądź przez 20 cechów mających swoją siedzibę w danym obwodzie wyborczym, bądź też przez 300 rzemieślników reprezentujących wszystkie zawody rzemieślnicze w danym obwodzie.

Zgłoszone listy kandydatów przewodniczący głównej komisji wyborczej oznacza liczbą według kolejności głosów. Liczba ta stanowi określenie listy dla głosowania.

Głosowanie jest tajne. Za wybranych należy uznać kandydatów z listy, która uzyska największą ilość głosów. Oczywiście, że w razie zgłoszenia w danym obwodzie wyborczym tylko jednej listy, głosowanie nie odbywa się,

a za wybranych uważa się kandydatów wymienionych na tej liście.

Wynik głosowania główna komisja wyborcza ogłasza w dzienniku urzędowym wojewódzkim.

Tak przedstawiałyby się w streszczeniu projekt ordynacji wyborczej. Sądźmy jednak, że przed wyborami zajdzie konieczność wydania przez Radę Ministrów na podstawie art. 3 ust. 1 ustawy o izbach rzemieślniczych rozporządzenia ustalającego siedziby i granice okręgów poszczególnych izb rzemieślniczych, a to dlatego, że siedziby te i okręgi w związku z przesunięciem granic Państwa, uległy na niektórych terenach poważnym zmianom de facto, nie mając na to pokrycia prawnego w nowych przepisach (formalnie w sprawie siedzib i granic okręgów izb rzemieślniczych obowiązuje nadal rozporządzenie ministra Przemysłu i Handlu z dnia 7. XII 1933 r. (Dz. Ust. Nr. 98, poz. 757).

Po ustaleniu siedzib i granic okręgów izb rzemieślniczych organa tych izb będą musiały uchwalić nowe statuty, które opierają się wciąż jeszcze na nieobowiązującej ustawie z roku 1933, a co najważniejsze — zawierają podział swych okręgów na obwody wyborcze, niezgodny z dzisiejszym stanem faktycznym. Izby rzemieślnicze na obszarze Ziemi Odzyskanych w ogóle nie posiadają dotąd statutu, dzięki czemu przeprowadzenie wyborów na tych obszarach będzie poważnie utrudnione.

W. G.

HANDEL ZAGRANICZNY.

Włochy.

Firma włoska, pragnąca eksportować do Polski, okucia do okien jak również klamki i dźwignie do otwierania okien, poszukuje przedstawicieli wprowadzonych w branży artykułów żelaznych względnie budowlanej. Prospekt firmy przejrzeć można w Izbie P.-H. Poznań, Mickiewicza 31 (pok. 10), która również udzieli informacji dot. adresu firmy.

U. S. A.

Firma amerykańska pragnie nawiązać kontakt z zainteresowanymi w imporcie urządzeń chłodniczych dla przemysłu i do domowego użytku. Prospekt i adres firmy znajduje się w posiadaniu Izby.

Firma amerykańska interesuje się importem z Polski materiałów włókienniczych, artykułów spożywczych, stali żelaza, papieru, przetworów chemicznych, lekarstw. — Po adres należy się zgłosić do Izby P.-H. Poznań, Mickiewicza 31 (pok. 10).

Austria.

Do Izby zwróciła się firma austriacka, produkująca talk i pragnąca nawiązać stały kontakt z Polską. Firma podaje, że produkowany przez nią talk jest wysokiej jakości dzięki dużej zawartości tłuszczu, jasnemu kolorowi i wybitnej miękkości. Kilka gatunków talku przeznaczonych na eksport może znaleźć zastosowanie w wielu przemysłach: farmaceutycznym, kosmetycznym, gumowym, ceramicznym oraz produkcji papy, past do czyszczenia metali itd.

Z WYDAWNICTW:

Prof. dr Florian Barciński. Podstawowe zasady ekonomiki. Wydawnictwo Narodowego Instytutu Postępu i Księgarni Wł. Wilak w Poznaniu.

W polskiej literaturze ekonomicznej odczuwany był dotychczas brak podręcznika, który by w sposób jasny dla każdego i przystępny przedstawiał podstawowe zasady nauki ekonomii. To też Narodowy Instytut Postępu, doceniając w pełni konieczność popularyzacji tej nauki wśród szerszych mas społeczeństwa, a zwłaszcza wśród młodzieży, przez wydanie książki prof. Barcińskiego brak ten w znacznej mierze usunął.

Opł. pocztowa uliszczona ryczałtem

Adres dla zwrotu: Administracja „Tygodnika Gospodarczego” Księgarnia Wilak, Poznań Kantaka 10

Książka prof. Barcińskiego, której pierwsze wydanie przed wojną spotkało się z niezwykle pochlebnią oceną ze strony ekonomistów, pedagogów i publicystów gospodarczych, odda niewątpliwie duże usługi każdemu, kto pragnie poznać podstawowe prawa rządzące zjawiskami gospodarczymi. Książka ta powinna się znaleźć nie tylko w ręku ucznia szkoły zawodowej czy ogólnokształcącej, ale i w ręku kupca, rzemieślnika, biuralisty, w każdej bibliotece oświatowej i organizacji samokształceniowej.

Udostępniając ją czytelnikowi Narodowy Instytut Postępu wypełnił jedno z istotnych zadań dokształcania i popularyzacji wiedzy.

Książka do nabycia we wszystkich księgarniach. Skład główny: Księgarnia Wł. Wilak, Poznań, Kantaka 10. Cena 120,— zł.

Międzynarodowa Izba Handlowa — Incoterms 1936. Międzynarodowe prawidła Wykładni Formuł Handlowych z oryginału francuskiego przełożył Dr St. Waschko. Wydawnictwo Księgarni Wł. Wilak — Poznań, Kantaka 10. Cena zł 50,—.

W interesie handlu międzynarodowego leży niewątpliwie, ażeby ludzie interesu poszczególnych krajów uzgodnili się, o ile to tylko możliwe, co do wykładni rozmaitych formuł i skrótów przez nich używanych, w zawieranych przez nich umowach handlowych z zagranicą. Różnorodność wykładni, dzisiaj spotykana stale kępuje międzynarodową wymianę i prowadzi do nieporozumień, sporów i uciekania się do drogi sądowej, co powoduje stratę czasu i pieniędzy. Usunięcie głównych źródeł trudności tego rodzaju postawił sobie za cel Komitet dla Formuł Handlowych (Comite des Termes Commerciaux) Międzynarodowej Izby Handlowej od pierwszej chwili swego ukonstytuowania się. Wykładnia Formuł Handlowych opracowana przez wyżej wymieniony Komitet została przetłumaczona na język polski przez prof. Dr. Waschkę, Dyrektora Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu.

BIURKA

Krzesła gięte, Meble szkolne

Poznańska Centrala Mebli - L. KONIECZNY

Przedstawicielstwa fabryczne

POZNAŃ, ul. 27 Grudnia 5, tel. 39-71

Ogłoszenia przyjmuje dla instytucji i przedsiębiorstw państwowych oraz firm pozostających pod zarządkiem państwowym „P. A. P.” Polska Agencja Prasowa, Poznań, Sew. Mielżyńskiego 8 — telefon 42-63.

Redakcja: Izba Przemysłowo-Handlowa
w Poznaniu, ulica Mickiewicza 31
Tel.: 78-62, 23-65, 23-68

Ogłoszenia przyjmuje „PAR” Polska Agencja Reklamy Fr. Krajna — Spadkobiercy
Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 7 — Telefon 39-80 i oddz. Kraków, Rynek Gł. 46 —
Tel. 503-66 — Bydgoszcz, Al. 1 Maja 16
Tel. 17-66 — Teruń, ul. Mostowa 38.

Administracja: Księgarnia Wilak Poznań, ul. Kantaka 10 — Tel. 44-40
Konto P. K. O. — V - 4085
Cena numeru 10,— zł, prenumerata kwartalnie 100,— zł